

Dzień dobry, kontynuujemy cykl lekcji poświęconych częściom zdania – zgodnie z zapowiedzią postaram się to zagadnienie omówić podczas lekcji online – w aplikacji TEAMS - czwartek godzina 9.00. Zapraszam!

Lekcja

Temat: **Rodzaje orzeczeń w zdaniu.**

Cel: poznanie różnych typów orzeczeń.

NaCoBeZu:

- wyszukujesz orzeczenia w zdaniu,
- nazywasz orzeczenia.

1. Zanotuj temat lekcji.
2. Znasz już główny związek wyrazów w zdaniu. Potrafisz nazwać różne podmioty.
3. Wykonaj zad. 1 str. 254 - podręcznik.
4. Zapoznaj się z poniżej umieszczonymi informacjami.

Wyróżniamy dwa rodzaje orzeczeń:

- **orzeczenie czasownikowe** (proste) – zwykle wyrażone **czasownikiem w formie osobowej**.

Pierwsze banknoty pojawiły się około 1200 roku w Chinach.

Uwaga. W funkcji orzeczenia mogą się pojawić również wyrazy: *trzeba, można, warto, należy, wolno*, np. *Trzeba wypłacić pieniądze. Należy wydawać pieniądze z rozwagą.*

- **orzeczenie imienne** (złożone) – składa się z dwóch członów: **łącznika** i **orzecznika**. Funkcję łącznika pełnią zwykle czasowniki: *być, stać się, zostać* w formie osobowej. Orzecznikiem może być każda część mowy poza przyimkiem, spójnikiem, wykrzyknikiem i partykułą.

Banknoty zostały wymyślone w Chinach.
łącznik orzecznik

Uwaga. Czasowniki: *być, stać się, zostać* nie zawsze są częścią orzeczenia imiennego. Jeżeli można je zastąpić wyrazami bliskoznacznymi, takimi jak *znajdować się, istnieć, przebywać* itp., wtedy wyrazy te są orzeczeniami czasownikowymi, np. *Złota moneta **jest** w skarbcu.*
(znajduje się)

Jeśli sporządzamy wykres zdania pojedynczego, w którym występuje czasownik *być*, *stać się* lub *zostać*, najpierw należy określić, czy wchodzi w skład orzeczenia imiennego, czy jest orzeczeniem czasownikowym. Od tego zależy kształt wykresu, np.

Pieniądze są na koncie.
orzeczenie czasownikowe

pieniądze — są
|
na koncie

Pieniądze są potrzebne.
orzeczenie imienne

pieniądze — są potrzebne

5. Wykonaj zadania z podręcznika:

- zad. 3 str. 255
- zad. 5 str. 256
- zad. 6 str. 256

6. Powodzenia! Czekam na notatki.

M.J.